

29:1

I samband med tryckstötar i renvattennätet har säkerhetsventilen till en abonnents varmvattenberedare utlöst varvid översvämning uppstått. Kommunen har ansetts inte vara ansvarig för uppkomna skador.

M.W. är ägare till fastigheten på Frösön i Östersunds kommun. Fastigheten ligger inom verksamhetsområdet för kommunens allmänna va-anläggning och är ansluten till denna avseende ren-, spill- och dagvatten. Huset – som är byggt år 1978 – är en enfamiljsvilla, s.k. souterrängshus, om cirka 200 m². Den 20 april 1994 var M.W. bortrest. På förmiddagen samma dag uppstod kraftiga ”tryckstötar” i renvattenledningarna vid Sikvägsområdet, där M.W.:s fastighet är belägen. Till följd av det ökade vattentrycket löste varmvattenberedarens säkerhetsventil ut och ett vattenläckage uppstod, vilket i sin tur resulterade i att souterrängvåningens tre rum översvämmades. Den nu aktuella dagen utförde kommunen arbeten med va-ledningarna i Sikvägsområdet, eftersom va-anläggningen byggdes ut i detta område.

M.W. yrkade förpliktande för kommunen att till henne betala 9 457 kr avseende skadestånd jämte ränta.

Kommunen bestred yrkandet.

M.W. anförde: Hon har aldrig haft kännedom om det faktiska vattentrycket i Sikvägsområdet. I samband med översvämningen har det framkommit att det teoretiska trycket i vattenledningarna har varit 7,0–7,6 kp/cm². Hon har själv efter skadetillfället mätt upp trycket till 7,8 kp/cm². Enligt Svensk Byggnorm rekommenderas att en tryckreduceringsventil installeras vid vattenledningstryck överstigande 7,0 kp/cm². Vid inflyttningen år 1978 understeg ledningstrycket denna nivå. Trycket har sålunda någon gång under perioden 1978–1994 höjts kraftigt. Med hänsyn till att trycket kom att överstiga det av Svenska Byggnorm rekommenderade gränsvärdet borde kommunen ha informerat henne så att en tryckreduceringsventil hade kunnat installeras. Vidare borde kommunen ha informerat om de pågående ledningsarbetena, eftersom det var dessa arbeten som orsakade ”tryckstötarna”. Varmvattenberedaren vid översvämningstillfället var den som installerades år 1978. Vid montering av ny säkerhetsventil efter översvämningen blev montören mycket förvånad över det höga ledningstrycket. Denne rekommenderade att varmvattenberedaren inte togs i bruk förrän tryckreduceringsventilen kommit på plats. Grunden för yrkandet har M.W. sammanfattat på följande sätt. Kommunen borde ha informerat henne när vattenledningstrycket höjdes och kom att överstiga det av Svensk Byggnorm rekom-

menderade gränsvärdet 7,0 kp/cm². Genom att inte göra detta har hon inte fått klart för sig att en tryckreduceringsventil behövde installeras på fastigheten. En sådan ventil hade reducerat de kraftiga ”tryckstötarna” som fortplantade sig från den allmänna va-anläggningen in på M.W.:s va-installation. Den översvämning som blev följden av att ”tryckstötarna” förstörde varmvattenberedaren hade därigenom kunnat förhindras. Under alla omständigheter borde kommunen ha informerat M.W. om de pågående ledningsarbetena. M.W. har inte förstått att sådana arbeten kunde resultera i förändrat vattenledningstryck.

Kommunen anförde: Kommunens va-verk uttalar sig aldrig om vilket vattentryck som råder i ett visst område utan verket anger vilken nivå som råder i vattenreservoaren. Några garantier som vattentryck lämnas alltså inte. Reservoarnivån för Sikvägsområdet har varit oförändrat, cirka 70 m vattenpelare. Det är riktigt att Svensk Byggnorm rekommenderar tryckreducering vid tryck överstigande 7,0 kp/cm², vilket dock primärt avser att nedbringa ljudnivåerna från vattnet. Vad gäller påståendet om att ledningstrycket ökat sedan 1978 så stämmer det inte, men det teoretiska trycket kan pendla mellan 7,0-7,6 kp/cm². Med hänsyn till att nivån i vattenreservoaren varit oförändrat kan det dock i praktiken inte varit några större tryckförändringar. För övrigt är det helt normalt att vattentrycket kan variera över dygnet. Det åligger, enligt ABVA, fastighetsägaren att ha en korrekt va-installation och se till att denna underhålls på ett riktigt sätt. Med andra ord är fastighetsägaren ansvarig för att va-installationen kan ta emot det vatten som kommunen levererar till fastigheten. Översvämningen orsakades av att säkerhetsventilen inte fungerade. En varmvattenberedare är konstruerad på så sätt att den vid ett visst tryck, vanligtvis 9,0 kp/cm², genom säkerhetsventilen släpper ut övertrycksvattnet, som då bör avledas via en fungerande golvbrunn. När trycket har sjunkit skall säkerhetsventilen återslutas. Det är alltså mycket viktigt att ventilen fungerar som den skall. Därför bör ventilen med jämna mellanrum kontrolleras. Kommunen har inte haft någon informationsskyldighet om vilket vattentryck som vid olika tillfällen kan råda och kan inte anses skadeståndsskyldig för att M.W.:s va-installation inte fungerade i det att säkerhetsventilen var trasig. I fråga om ledningsarbetena i Sikvägsområdet är det riktigt att va-området byggdes ut vid den här tiden. Det skedde dock inte någon avstängning av vattnet i området. Enligt ABVA skall brukarna informeras om planlagda leveransbrott. Andra arbeten som exempelvis utbyggnader av va-nätet finns ingen skyldighet att i förväg informera brukarna om. Det ifrågasätts inte att dessa arbeten medförde vissa vattentrycksförändringar.

Va-nämnden yttrade:

Enligt 12 § lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar (va-lagen) skall allmän va-anläggning bl. a. vara försedd med de anordningar som krävs för att den skall fylla sitt ändamål och tillgodose skäliga anspråk på säkerhet. Några närmare föreskrifter om utformningen av anläggningen, t.ex. i fråga om vattentryck,

har inte ansetts erforderliga. Enligt 9 § andra stycket i Allmänna bestämmelser för brukande av Östersunds kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning (ABVA) garanterar va-verket inte visst vattentryck.

Svensk Byggnorm innehöll då varmvattenberedaren installerades föreskrifter i supplement kap. 51 p. 2411 och 2421 om att beräkningstrycket i en vatteninstallation skulle vara minst 1 kp/cm^2 högre än högsta förekommande drifttryck, dock lägst 10 kp/cm^2 . Vidare föreskrevs att en vatteninstallation skulle dimensioneras med hänsyn till trycket i förbindelsepunkt så att bl.a. besvärande tryckstötar undviks.

Vad M.W. lägger kommunen till last i detta mål är att kommunen underlåtit att informera henne som fastighetsägare om tryckförhållandena vid fastigheten. Den omständigheten att huvudmannen för allmän va-anläggning, dvs. vanligen kommunen, ändrar villkoren för brukandet av anläggningen – exempelvis genom att höja vattentrycket – kan i och för sig föranleda att denne enligt 23 § va-lagen måste informera om åtgärderna för att de anslutna fastigheterna skall kunna anpassas till de nya villkoren. Om huvudmannen underlåter att informera kan denne i vissa fall bli skyldig ersätta uppkommen skada. I målet är utrett att trycket i servisledningen för renvatten till M.W.:s fastighet, utan samband med arbeten på va-anläggningen, normalt uppgår till något över $7,0 \text{ kp/cm}^2$. Det vattentrycket kan med hänsyn också till gällande föreskrifter vid vatteninstallationen inte bedömas vara så högt att kommunens renvattenanläggning i detta hänseende inte skall anses tillgodose skäliga anspråk på säkerhet. Då utredningen i målet inte heller ger stöd för att någon permanent förändring av det högsta vattentrycket förekommit, har någon på va-lagen grundad skyldighet att särskilt informera om de angivna tryckförhållandena inte förelegat.

Vilka tillfälliga tryckförändringar som arbetena med va-utbyggnaden medförde är inte klarlagt men att arbetena gav upphov till tryckstötar i nätet har inte ifrågasatts av kommunen. Det torde vara oundvikligt att utbyggnads- och underhållsarbeten i va-nätet ibland, bl.a. på grund av uppkomna luftfickor i ledningarna, förorsakar temporära tryckförändringar. Sådana tillfälliga påfrestningar skall va-installationen normalt klara utan att ta skada. I detta fall syns säkerhetsventilen på varmvattenberedaren som avsetts löst ut vid uppkommet övertryck men av okänd anledning inte återslutits efter tryckstöten. För sådana funktionsbrister i installationen svarar fastighetsägaren. Det får antas att översvämningen inte uppkommit om säkerhetsventilen fungerat tillfredsställande.

På grund av vad nu anförts och då någon informationsskyldighet vid vanligt förekommande va-arbeten inte föreligger kan den uteblivna informationen i detta fall inte grunda skadeståndsskyldighet för kommunen.

M.W.:s talan skall således lämnas utan bifall.

Va-nämnden lämnade M.W.:s talan utan bifall.

Beslut: 1996-03-07, BVa 17

Mål nr: Va 42/95